

«Οὐκ ἀρνησόμεθά σε Φίλη Ὁρθοδοξία...»

Ἡ ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

«ΣΤΗΚΕΤΕ ΚΑΙ ΚΡΑΤΕΙΤΕ ΤΑΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ» (Β' ΘΕΣΣΑΛ. Β' 15)

ΙΔΡΥΤΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ ΒΑΠΟΡΙΑΔΗΣ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1928

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΩΝ ΓΝΗΣΙΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΜΑΪΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2012 ΕΤΟΣ 62^{ΟΝ} ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 973 ΑΘΗΝΑΙ (Τ.Κ. 106 82) ΟΔΟΣ ΚΑΝΙΓΤΟΣ 32 (Γ' ΟΡΟΦΟΣ)

Ποιμαντορική Ἐπίσκεψις εἰς Βρετανίαν

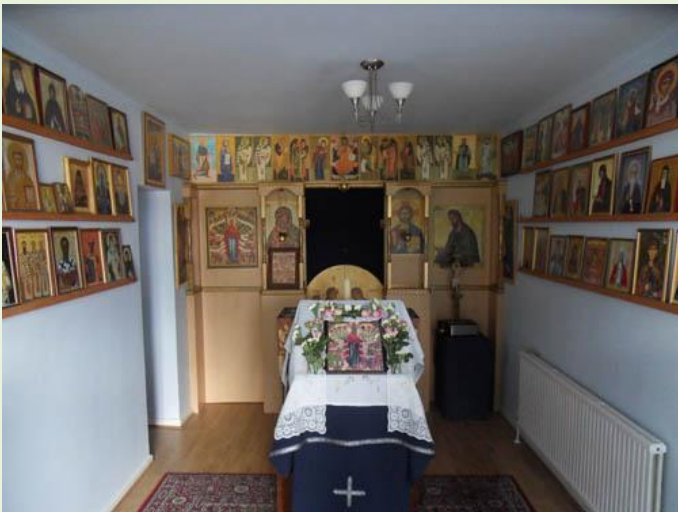

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Καλλίνικος καὶ ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Μαραθῶνος κ. Φώτιος ἔμπροσθεν τοῦ ἀγάλματος τοῦ Μ. Κωνσταντίνου εἰς Ὑόρκην, ὅπου ὁ Ἅγιος ἀνεκηρύχθη Ἀυτοκράτωρ ἀπὸ τὰ ρωμαϊκὰ στρατεύματα

Ποιμαντορική επίσκεψις εἰς Μεγάλην Βρετανίαν

Τὴν Δευτέραν 29-5/11-6-2012, Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Καλλίνικος, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Μαραθῶνος κ. Φωτίου ἐπεσκέφθη τὴν Μεγάλην Βρετανίαν.

Εἰς τὸ ἀεροδρόμιον τοῦ Μάντζεστερ ὑπεδέχθησαν τούτους ὁ Αἰδεσιμώτατος Πρεσβύτερος π. Γαβριήλ Lawani μετὰ τῆς Πρεσβυτέρας Ἑλένης καὶ ὠδήγησαν τούτους εἰς τὴν οἰκίαν των, ὅπου διεμόρφωσαν ἓν καλαίσθητον παρεκκλήσιον πρὸς τιμὴν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς χαρᾶς πάντων τῶν θλιβομένων. Ἐκεῖ συναθροίζονται οἱ ὀλίγοι Γ.Ο.Χ., τῆς ΒΔ Ἀγγλίας διὰ νὰ λατρεύσουν Ὁρθοδόξως τὸν Κύριον.

Τὴν ἐπομένην μετέβησαν εἰς τὴν πόλιν τῆς Ὑόρκης, εἰς Ἀνατολικὴν Ἀγγλίαν, ὅπου προσεκύνησαν εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου ὡς Αὐτοκράτορος τῶν Ρωμαίων ἀπὸ τῶν ἐκεῖ στρατευμάτων.

Τὴν Τετάρτην 31-5/13-6-2012 οἱ δύο Ἀρχιερεῖς καθ' ὁδὸν πρὸς Γκίλντφορντ, διήλθον διὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Μάρτυρος Ἐδουάρδου, ὅπου ἐγένοντο δεκτοὶ φιλοφρόνως ὑπὸ τῆς ἀδελφότητος.

Εἰς τὸ Γκίλντφορντ ἐφιλοξενήθησαν ὑπὸ τοῦ Ἐφημερίου Πανοσιωτάτου Ἱερομονάχου π. Αὐγουστίνου Lim εἰς τὸ οἶκημα τῆς Ἐνορίας καὶ τὴν ἐπομένην ὁ Μακαριώτατος, συμπαραστατούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοφιλεστάτου καὶ τῶν δύο

ιερέων, προέστη εἰς τὴν Θ. Λειτουργίαν πρὸς τιμὴν τοῦ Ἁγίου Μάρτυρος καὶ Φιλοσόφου Ἰουστίνου εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν Ἁγίου Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ.

Ἐπρόκειτο διὰ τὴν πρώτην ἐπίσκεψιν τοῦ προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῶν Γ.Ο.Χ. εἰς Ἀγγλίαν, διὸ καὶ οἱ πιστοὶ συγκεκινημένοι, ἐρύθμισαν τὰς ἐργασίας των ὥστε νὰ ἔχουν ἄδειαν τὴν συγκεκριμένην ἡμέραν προκειμένου νὰ παραστοῦν εἰς τὴν θεῖαν λειτουργίαν, νὰ λάβουν τὴν εὐλογίαν καὶ νὰ δυνηθοῦν νὰ ἴδουν ἐκ τοῦ σύνεγγυς καὶ νὰ συζητήσουν μετὰ τοῦ Μακαριωτάτου.

Τὴν Παρασκευὴν 2/15-6-2012 ὁ Μακαριώτατος καὶ ὁ Θεοφιλέστατος ἐπέστρεψαν ἐν Ἀθήναις.

ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Ανακοίνωσις αποφάσεων

Ι.Σ. 4/17 -5-2012

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 4/17 Μαΐου 2012 ἡμέραν Πέμπτην, συνεδρίασεν εἰς τὰ γραφεῖα αὐτῆς (κεῖμενα εἰς τὸν γ' ὄροφον τοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κάνιγγος 32 κτιρίου) εἰς τακτικὴν συνεδρίαν ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῶν Γνησίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν Ἑλλάδος καὶ συνεζήτησε τὰ κάτωθι θέματα τῆς ἡμερησίας διατάξεως:

1. Ἀνεζητήθησαν τρόποι χρηματοδοτήσεως τῶν εἰδικῶν ταμείων Κοινωνικοῦ Ἔργου καὶ Ἱεραποστολῆς εἰς τὰς δυσχερεῖς περιστάσεις τῆς οἰκονομικῆς κρίσεως. Ἀπεφασίσθη νὰ διενεργεῖται εἰδική πρὸς τοῦτο δισκοφορία εἰς τὰς πανηγύρεις τῶν ἐνοριῶν ὅπου παρίστανται Ἀρχιερεῖς.

2. Ἠσχολήθη μετὰ τῶν κατὰ καιροῦς ἀναφυομένων προβλημάτων ἐκ τῆς ἀναμίξεως τῆς διοικήσεως σωματείων εἰς πνευματικὰ ζητήματα.

3. Ἀπεφάσισε τὴν διοργάνωσιν Πανελληνίου Ἱερατικῆς Συνάξεως μετὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ νέου ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους ὅπου μετὰ τῶν ἄλλων θὰ τεθῆ τὸ θέμα τῆς ὁμοιομορφίας τοῦ τυπικοῦ τῶν Ἐνοριῶν. Σχετικὴν εἰσήγησιν ἀνέλαβεν ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Πειραιῶς καὶ Σαλαμῖνος κ. Γερόντιος.

4. Ἀνετέθη εἰς τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Χριστιανουπόλεως κ. Γρηγόριον ἡ ἐκπόνησις εἰσηγήσεως περὶ τῆς ἀντιμετωπίσεως τοῦ φαινομένου τῆς νοθεύσεως τοῦ ἀγιολογίου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀπὸ τὴν κρατοῦσα Ἐκκλησίαν διὰ τῆς ἀνακηρύξεως διαφόρων νεοφανῶν ψευδοαγίων. Ἡ εἰσήγησις θὰ παρουσιασθῆ εἰς τὴν Ἱερατικὴν Σύναξιν.

5. Συνεζητήθη αἴτησις μοναστικῆς ἀδελφότητος ἐπιθυμοῦσης τὴν ἐπανένταξιν αὐτῆς ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς κανονικῆς Ἐκκλησίας τῶν Γ.Ο.Χ. Ἡ ἀπάντησις θὰ ἀποφασισθῆ εἰς τὴν τακτικὴν συνεδρίαν τοῦ Ἰουνίου, προκειμένου νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν καὶ αἱ ἀπόψεις τῶν ἀπόντων καὶ μακρὰν εὐρισκομένων Ἀρχιερέων.

Ανακοίνωσις αποφάσεων

Ι.Σ. 6/19 -6-2012

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 6/19 Ἰουνίου 2012 ἡμέραν Τρίτην, συνεδρίασεν εἰς τὰ γραφεῖα αὐτῆς (κεῖμενα εἰς τὸν γ' ὄροφον τοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κάνιγγος 32 κτιρίου) εἰς τακτικὴν συνεδρίαν ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῶν Γνησίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν Ἑλλάδος καὶ μετὰ τὴν τέλεσιν τρισαγίου ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἄρτι ἐκδημήσαντος Μητροπολίτου πρ. Αὐστραλίας κυροῦ Σπυρίδωνος, συνεζήτησε τὰ κάτωθι θέματα τῆς ἡμερησίας διατάξεως:

1. Ἐγένετο ἐνημέρωσις ὑπὸ τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Μαραθῶνος κ. Φωτίου περὶ τῆς ἀκροαματικῆς διαδικασίας τῆς δίκης ἐν Ζακύνθῳ μετὰ τοῦ Γενικοῦ Ταμείου τῆς Ἐκκλησίας τῶν Γ.Ο.Χ. καὶ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βατοπαιδίου, σχετικῶς μὲ τὸ κληροδοτήμα τοῦ π. Ἀδριανοῦ τοῦ Σιναΐτου εἰς Ζάκυνθον (Ἱερὸν Ναὸν Ἀγίων Πάντων).

2. Ἐγένετο ἐνημέρωσις ὑπὸ τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Ἀττικῆς & Βοιωτίας κ. Χρυσόστομου περὶ τῆς προσφάτου ἐπισκέψεώς του εἰς Καναδὰν καὶ Η.Π.Α..

3. Ἐγένετο ἐνημέρωσις ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Καλλινίκου περὶ τῆς προσφάτου ἐπισκέψεώς του εἰς Ἀγγλίαν, εἰς τὰς ἐκεῖ δύο Ἐνορίας, ὁμοῦ μετὰ τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Μαραθῶνος κ. Φωτίου.

4. Ἐγένετο κατ' ἀρχὴν δεκτὴ ἡ αἴτησις προσχωρήσεως τοῦ Πρεσβυτέρου π. Σπυρίδωνος Ταπούς ἐκ Σουηδίας, προερχομένου ἐκ τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας, ἐφόσων ἐπιβεβαιωθῶν αἱ σχετικαὶ πληροφορίαι καὶ προσέλθῃ αὐτοπροσώπως ἐν Ἑλλάδι διὰ τὴν ὀλοκλήρωσιν τῶν διαδικασιῶν.

5. Ἐνεκρίθη ἡ ἀπάντησις εἰς τὴν αἴτησιν τῆς μοναστικῆς ἀδελφότητος ἡ ὁποία εἶχε συζητηθῆ κατὰ τὴν προηγουμένην συνεδρίαν.

6. Ἐνεκρίθη ἡ εἰσήγησις τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Μαραθῶνος κ. Φωτίου διὰ τὴν ἐπανακυκλοφορίαν τῆς «Φωνῆς τῆς Ὁρθοδοξίας».

7. Έρυθμίσθησαν αί τελευταῖαι λεπτομέρειαί διὰ τὸν ἐφετινὸν Συνοδικὸν ἑορτασμὸν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἐν Ἀθήναις.

8. Ἐγένετο δεκτὸν τὸ ὑπὸ τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Μαραθῶνος κ. Φωτίου προταθὲν σχέδιον διευρύνσεως τοῦ ἀντικειμένου καὶ ἀναβαθμίσεως τῆς Σχολῆς Κατηχητῶν. Κατὰ τὸ ἐπόμενον ἀκαδημαϊκὸν ἔτος δὲν θὰ γίνουσι νέα ἐγγραφαί, ἀλλὰ θὰ ὀλοκληρώσουσι τὰς σπουδὰς οἱ ἤδη ἐγγεγραμμένοι, ἐνῶ ἐν τῷ μεταξὺ θὰ προχωρήσουσι αἱ διαδικασίαι ἀναβαθμίσεως (κατάρτισις νέου κανονισμοῦ, σχεδιασμὸς τῶν νέων προγραμμάτων σπουδῶν, καθορισμὸς διδακτικοῦ ὕλικου καὶ τῶν διδασκόντων) ὥστε κατὰ τὸ μεθεπόμενον ἀκαδημαϊκὸν ἔτος νὰ ξεκινήσῃ τὸ ἔργον τοῦ νέου ἐκπαιδευτικοῦ ὀργανισμοῦ.

9. Ἀνετέθη ἡ ἐπιμέλεια τοῦ ἡμεροδείκτου τοῦ ἔτους 2013, ἀφιερωμένου εἰς τὸν ἀείμνησον π. Ἰωάννην Φλῶρον, εἰς τὴν Συντονιστικὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ Νε.Ο.Σ.

Ἀνακοίνωσις ἀποφάσεων

Ι.Σ. 22-6/5 -7-2012

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 22-6/5-7-2012, ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος Πέμπτην, συνεδρίασεν εἰς ἑκτακτον συνεδρίαν ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῶν Γνησίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν Ἑλλάδος καὶ συνεζήτησε τὸ μόνον θέμα τῆς ἡμερησίας διατάξεως: Περὶ τῆς λεγομένης «Κάρτας τοῦ Πολίτου»:

Ἐγένετο ἀναφορὰ διαφόρων δημοσιευμάτων, κυρίως εἰς τὸν χώρον τοῦ διαδικτύου, περὶ ἀποφάσεως τῆς ὑπηρεσιακῆς Κυβερνήσεως, ὀλίγο πρὸ τῶν προσφάτων ἐκλογῶν, περὶ κυκλοφορίας νέων ταυτοτήτων κατὰ τὰ πρότυπα τῆς λεγομένης «κάρτας τοῦ πολίτου».

Γενομένης συζητήσεως ἀπεφασίσθη ὅπως ἀφ' ἑνὸς μὲν συνταχθῆ ἑγγραφὸν ἀπευθυνόμενον πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Δημοσίας Τάξεως, αἰτούμενοι ὑπεθύνου ἐνημερώσεως περὶ τῶν στοιχείων τὰ ὅποια θὰ περιέχῃ ἡ νέα ταυτότης, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀνακοινωθῆ καὶ δημοσιοποιηθῆ ὅτι ἐὰν ὑφίσταται ὁ ἀριθμὸς τοῦ Ἀντιχρίστου καθ' οἷονδήποτε τρόπον εἰς αὐτὰς δὲν θὰ τὰς ἀποδεχθῶμεν διὰ λόγους θρησκευτικῆς συνειδήσεως.

Ἐὰν δὲν ὑπάρχει ὁ δυσώνυμος ἀριθμὸς, ἀλλὰ διαθέτουν μικροηλεκτρονικὸν κύκλωμα

RFID καὶ πάλιν ἀντιτιθέμεθα διὰ λόγους σοβαρᾶς προσβολῆς τοῦ δικαιώματος τῆς ἐλευθερίας μας, ὅπως ἔχει ἀποδείξει ἀναλυτικῶς καὶ τὸ ἰνστιτούτον καταναλωτοῦ.

Ἀνακοίνωσις ἀποφάσεων

Ι.Σ. 4/17 -7-2012

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 4/17 Ἰουλίου 2012 ἡμέραν Τρίτην, συνεδρίασεν εἰς τὰ γραφεῖα αὐτῆς (κεῖμενα εἰς τὸν γ' ὄροφον τοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κάνιγγος 32 κτιρίου) εἰς τακτικὴν συνεδρίαν ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῶν Γνησίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν Ἑλλάδος καὶ συνεζήτησε τὰ κάτωθι θέματα τῆς ἡμερησίας διατάξεως:

1. Ἐγένετο ὁ ἀπολογισμὸς τῆς Συνοδικῆς ἐκδηλώσεως τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

2. Ἐλήφθησαν ἀποφάσεις περὶ ζητημάτων τυπικοῦ καὶ λειτουργικῆς εὐταξίας πρὸς συμπλήρωσιν τῆς σχετικῆς ἐγκεκριμένης εἰσηγήσεως ὑπὸ τοῦ Σεβασ. Μητροπολίτου Πειραιῶς κ. Γεροντίου.

3. Ἐγένετο τροποποίησις σημείων τινῶν τοῦ Κανονισμοῦ Ἐκκλησιατικῆς Δικαιοσύνης.

4. Ἀπεφασίσθη ἡ ἐπανέναρξις τῆς προσπαθείας τοῦ διαλόγου μετὰ τῆς Συνόδου τῶν Ἐνισταμένων, ἀφοῦ γίνεαι ἀξιολόγησις καὶ ἀπολογισμὸς τοῦ προηγηθέντος καὶ διακοπέντος διαλόγου, τόσον ἐντὸς τῆς Ἱεράς Συνόδου, ὅσον καὶ ὁμοῦ μετὰ τῆς ἐπιτροπῆς τῶν Ἐνισταμένων, κατὰ τὸν ἐπόμενον Σεπτέμβριον.

5. Ἀνεγνώσθη ἐπιστολή Ρώσου Κληρικοῦ τῆς Ἐκκλησίας μας περὶ ἐπεκτάσεως τῆς ἐξυπηρετήσεως τῶν ἐντὸς Ρωσίας ἐνοριῶν τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Γ.Ο.Χ. Ἑλλάδος. Ἀπεφασίσθη νὰ διερευνηθῆ ἡ δυνατότης αὐτή.

6. Ἐνεκρίθη ἡ αἴτησις κανονικῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ Ἱερομονάχου π. Δωροθέου Λουκά πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ζηλωτῶν Ἁγιορειτῶν.

ΑΠΟ ΤΟ ΚΡΥΦΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΙ Η ΙΣΤΟΡΙΑ:

• Οἱ πηγές • Οἱ μαρτυρίες • Ἡ ἀλήθεια*

τοῦ Γεωργίου Κεκαυμένου

(συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου τεύχους)

Η αλλαγή αυτή στην μέχρι τότε καταπιεστική γραμμή της τουρκικής κυβέρνησης οφείλεται στην άνοδο στον θρόνο του σουλτάνου Αχμέτ Γ', το 1703, ο οποίος ήταν λάτρης των καλών τεχνών και της ποίησης. Μαζί με τον μεγάλο βεζύρη του Δαμάτ Ιμπραήμ Πασά, ο οποίος ήταν λάτρης της ειρήνης, έφεραν στην αυτοκρατορία από το 1717, που ανέλαβε ο Δαμάτ το αξίωμα αυτό, μια πολιτιστική και καλλιτεχνική άνθηση. Γι' αυτό και ο Κούμας χρονολογεί περίπου στο 1720 την άνθηση της παιδείας των Ελλήνων. **Διότι ακριβώς τότε ξεκίνησε ο βεζύρης Δαμάτ το μεταρρυθμιστικό του έργο**[227].

Αυτή η άνθηση της παιδείας των υπόδουλων Ελλήνων δεν επρόκειτο να κρατήσει παρά μόνον για πενήντα χρόνια, μέχρι το 1770, οπότε ξεσπούν τα ορλωφικά. Διότι μετά τα ορλωφικά είχε σχεδόν παντού βίαιο τέλος, έτσι ώστε, όπως μας λέει και πάλι ο Κούμας, **«μετά τον ρωσικόν πόλεμον του 1768-1770 έτους, εις καμμίαν πόλιν της Τουρκίας δεν επρόκοπταν οι Γραικοί ούτε εις πλούτη, ούτε εις γνώσεις»**[228].

Το πώς «περιποιήθηκαν» τότε οι εξαγριωμένοι γενίτσαροι τα σχολεία των Ελλήνων, αλλά και τους ίδιους τους Έλληνες, το είδαμε παραπάνω με πολλές λεπτομέρειες, ειδικά μέσα από την προσωπική μαρτυρία του Κούμα

Από αυτό το σκοτάδι ο Ελληνισμός κατάφερε να βγει για δεύτερη φορά μετά από περίπου τριάντα χρόνια, όταν στον θρόνο της Οθωμανικής αυτοκρατορίας ανέβηκε ένας άλλος μεταρρυθμιστής σουλτάνος, ο Σελίμ Γ', όποτε και είχαμε την δεύτερη μεγάλη ακμή της παιδείας του Ελληνισμού επί τουρκοκρατίας. Ο Σελίμ Γ' επιχείρησε να επιφέρει πολλές αλλαγές στο

εσωτερικό του κράτους του, για τις οποίες μάλιστα χαρακτηρίστηκε από τους φανατικούς μουσουλμάνους ως «άπιστος σουλτάνος». Μια από αυτές ήταν η ελευθερία στα θέματα της παιδείας.

Όπως μας πληροφορεί και πάλι ο Νερούλός, ο Σελίμ Γ' διόρισε ένα Φαναριώτη, τον Δημήτριο Μουρούζη, ως γενικό διευθυντή των Ελληνικών σχολείων και νοσοκομείων. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να βελτιωθούν κατά πολύ οι συνθήκες επιβίωσης του Ελληνισμού και –φυσικά– να επέλθει και πάλι μια πολύ μεγάλη ανάπτυξη της παιδείας του και αισθητή αύξηση των σχολείων του και έτσι «η δημόσιος διδασκαλία, επισήμως προστατευομένη, προώδευσε πολύ εν Ελλάδι» [229].

Αυτή η ξαφνική και εντελώς απρόσμενη άνθιση της παιδείας των ραγιαδών Ελλήνων, σε σχέση μάλιστα με το βαθύ και απόλυτο σκοτάδι που επικρατούσε μέχρι τότε, έγινε αμέσως αντιληπτή, με περισσή μάλιστα έκπληξη, από τους Έλληνες και ιδίως από τους πλέον πεπαιδευμένους. Πολύτιμες πάνω σ' αυτό το θέμα και άκρως διαφωτιστικές είναι οι μαρτυρίες του Ανωνύμου της Ελληνικής Νομαρχία και του Κοραή, οι οποίες έρχονται να επιβεβαιώσουν την απόλυτη ακρίβεια των ιστορούμενων από τον Νερούλο.

Λέει λοιπόν με τον ξεχωριστό του τρόπο ο ανώνυμος συντάκτης της Νομαρχίας το 1806:

«Ω πόση διαφορά ευρίσκεται εις την Ελλάδα από δέκα χρόνους έως την σήμερα! Μεγάλη, ω αδελφοί μου, μεγαλοτάτη, και καθ' εκάστην προς το κρείττον φέρεται. Τώρα άρχισαν αι Μούσαι να αναλάβουν και πάλιν να επανορθωθώσιν εις τα χρυσόχροα όρη της Ελλάδος, ο Απόλλων πάλιν εμφανίσθη εις το αρχαίον του παλάτιον. Δεν ευρίσκεται πόλις την σήμερα, όπου να μην έχη δύο και τρία σχολεία»[230].

* Ελήφθη από: www.antibaro.gr

Είναι αυτά ακριβώς τα δέκα χρόνια στην διάρκεια των οποίων ο Δημήτριος Μουρούζης, ως γενικός διευθυντής του Σελίμ Γ', επιτέλεσε το τεράστιο ανορθωτικό του έργο στην παιδεία του υπόδουλου γένους, έτσι ώστε να ιδρυθούν πάρα πολλά, για τα μέτρα της εποχής εκείνης, σχολεία σε όλο τον Ελληνισμό.

Το ίδιο ακριβώς συμπέρασμα με τον Ανώνυμο της Νομαρχίας επιβεβαιώνει και ο Κοραής, ο οποίος το 1818 παρατηρούσε τα εξής: «**Των σπουδαζόντων σήμερα εις τα γυμνάσια της Ελλάδος νέων ο αριθμός είναι εκατονταπλάσιος του προ τριάκοντα χρόνων αριθμού**»[231].

Μετά την έκρηξη της επανάστασης του 1821, όλη αυτή η άνθηση της παιδείας εξαφανίσθηκε κάτω από την ασυγκράτητη εκδικητική μανία των Τούρκων, οι οποίοι εξόντωσαν χιλιάδες αθώους Έλληνες σε όλη την αυτοκρατορία, όπως είδαμε να μας περιγράφει παραπάνω ο ιστορικός Τρικούπης.

Η παιδεία των Ελλήνων στις τουρκοκρατούμενες περιοχές άρχισε να συνέρχεται και πάλι με την πολιτική του τανζιμάτ, που δεν ήταν τίποτε άλλο από την παραχώρηση εκ μέρους του σουλτάνου των πλέον στοιχειωδών ελευθεριών στους χριστιανούς ραγιάδες του. Η πολιτική αυτή ξεκίνησε με το διάταγμα του Γκιουλχανέ, το 1839, και ολοκληρώθηκε με το Χάττι Χουμαγιούν, του 1856, το οποίο παραχώρησε μια σειρά από προνόμια και ελευθερίες, μεταξύ άλλων για την θρησκεία και την παιδεία, πάντοτε κάτω από την πίεση των μεγάλων δυνάμεων.

Οι αυστηρές και συγκεκριμένες προβλέψεις του τανζιμάτ σχετικά με την ελευθερία των χριστιανών να ιδρύουν και να λειτουργούν σχολεία είναι οι καλύτεροι μάρτυρες για το κλίμα της απαγόρευσης και της καταπίεσης που κυριαρχούσε μέχρι τότε στην Οθωμανική αυτοκρατορία στα θέματα αυτά. Το Χάττι Χουμαγιούν συγκεκριμένα προέβλεπε, στο Δ' άρθρο του, πως «εις τα πόλεις, τας κωμοπόλεις και τα χωριά, εν οίς ο πληθυσμός ανήκει καθ' ολοκληρίαν εις εν θρήσκευμα, **ουδέν κώλυμα θέλει παρεμβληθή** εις την επισκευήν ή ανοικοδόμησιν κατά το αρχικόν σχέδιον των οικοδομών των καθιερωμένων εις την λατρείαν, των σχολείων, των νοσοκομείων και των

νεκροταφείων»[232].

Ο Σουλτάνος δεν ήταν τόσο ανόητος, ώστε να επιτρέψει, και μάλιστα με έναν τόσο επίσημο αλλά και τόσο αυστηρό τρόπο, κάτι που «ποτέ και πουθενά δεν απαγορεύτηκε»! Αντίθετα, ήταν σε θέση να γνωρίζει, και πολύ καλά μάλιστα, και τι έλεγε και τι διέταζε. Και αυτό διότι γνώριζε πάρα πολύ καλά πως **πολλοί τοπικοί Τούρκοι αξιωματούχοι έβαζαν στους χριστιανούς αναρίθμητα και ανυπέροβλητα εμπόδια και απαγορεύσεις**, ώστε οι ραγιάδες του να μην μπορούν στα μέρη εκείνα να επισκευάσουν τα σχολεία τους, πόσο μάλλον να ξαναχτίσουν τα γκρεμισμένα ή, ακόμη περισσότερο, να ιδρύσουν και να φτιάξουν καινούργια.

Πραγματικά, η έκδοση του Χάττι Χουμαγιούν έφερε μια απίστευτη άνθηση της παιδείας σε όλα τα μέρη του μέχρι τότε υπόδουλου Ελληνισμού, ο οποίος γέμισε από την μια μέχρι την άλλη άκρη του, μέσα σε ελάχιστο χρόνο, με πλήθος από σχολεία, σχολές και ακαδημίες.

Για παράδειγμα, στον Πόντο μετά το Χάττι Χουμαγιούν η κατάσταση άλλαξε **άρδην**, καθώς υπήρξε μια πραγματική πληθυσμιακή, οικονομική αλλά και πολιτιστική έκρηξη. Είδαμε πιο πάνω πόσα υπέφερε μέχρι εκείνη την στιγμή ο ποντικός Ελληνισμός. Τώρα όμως οι Πόντιοι εγκατέλειψαν τα κρησφύγετά τους, κατέβηκαν στις παραλιακές περιοχές και έχτισαν καινούργια χωριά, καινούργιες πόλεις, καινούργιες εκκλησίες και ολοκαίνουργια σχολεία. Μέσα σε λίγο χρονικό διάστημα ξαναπήραν στα χέρια τους το εμπόριο ολόκληρου του Εύξεινου Πόντου και της ενδοχώρας[233].

Έτσι, σε λιγότερο από δέκα χρόνια, από το 1856 έως 1865, ιδρύθηκαν και λειτούργησαν περίπου εκατό σχολεία, τα οποία μέχρι το 1919 δεκαπλασιάστηκαν(!), έτσι ώστε να υπολογίζονται, κατά τις μετριοτέρες στατιστικές, σε 1047[234], ενώ σύμφωνα με άλλες σε 1401[235]! Ενδεικτικά μόνον αναφέρουμε, για να γίνουν αντιληπτοί οι ρυθμοί ανάπτυξης της παιδείας του ποντιακού Ελληνισμού αμέσως μετά το Χάττι Χουμαγιούν, πως το περίφημο Φροντιστήριο της Τραπεζούντας μέσα σε δεκατέσσερα χρόνια διπλασίασε δυο φορές τους μαθητές του: από 53 που είχε το 1856 το 1860 έφτασε τους 103, ενώ το 1870 τους 196[236].

Και είναι εντυπωσιακό να αναφέρουμε εδώ πως χάρις στο Χάττι Χουμαγιούν οι κρυπτοχρι-

στιανοί του Πόντου όχι μόνον έκαναν φανερή την ύπαρξή τους, αλλά επιπλέον οργανώθηκαν και συνασπίστηκαν για να διεκδικήσουν τα νεότευκτα δικαιώματά τους[237].

Για να καταλάβουμε πώς ακριβώς ήταν σ' όλο τον υπόδουλο Ελληνισμό τα πράγματα πριν το Χάττι Χουμαγιούν, και πώς άρχισαν σιγά-σιγά ν' αλλάζουν, θα φέρουμε κάποια συγκεκριμένα παραδείγματα. Στην Θράκη, καταρχήν, τα πρώτα δημοτικά σχολεία άρχισαν να λειτουργούν από το 1860 και μετά, αφού το πρώτο δημοτικό στην Ξάνθη χτίστηκε μόλις το 1863. Αλλά ακόμη και στην ίδια την πρωτεύουσα, την Κωνσταντινούπολη, μόνον μετά το Χάττι Χουμαγιούν μπόρεσαν οι υπόδουλοι Έλληνες να ιδρύσουν ελεύθερα σχολεία. Και όντως ίδρυσαν ένα πλήθος από σχολεία κάθε επιπέδου, όπως επίσης και πάμπολλα σωματεία και συλλόγους.

Και εδώ δεν μπορούμε να μην αναφέρουμε μια απίστευτη κουτοπονηριά των αναθεωρητών ιστορικών. Ο καθηγητής Α. Λιάκος κάποια στιγμή απάντησε από τις στήλες του Βήματος[238], με σκανδαλώδη μάάλιστα προπέτεια, σε μια υπόθεση που είχε τολμήσει να διατυπώσει –με κάθε επιφύλαξη– ο καθηγητής Φ. Κακριδής[239]. Ότι δηλαδή μπορεί να υπάρχει και μια ελάχιστη πιθανότητα να μην είναι το κρυφό σχολείο τόσο μύθος, όσο το θέλει η αποδόμηση. Και αυτό εξαιτίας μιας ιδιαίτερα σημαντικής και πολύτιμης ιστορικής αναφοράς από την περιοχή της Βορείου Ηπείρου, που θα δούμε αναλυτικά και εμείς πιο κάτω. Στην απάντησή του αυτή ο καθηγητής Λιάκος παρέπεμψε τον Κακριδή σε τρεις ειδικές μονογραφίες για την ανάπτυξη της παιδείας και των σχολείων επί τουρκοκρατίας.

Η πρώτη από αυτές ασχολείται με τον Φιλολογικό Σύλλογο Κωνσταντινουπόλεως, ο οποίος ιδρύθηκε το 1861, η δεύτερη με τις ελληνορθόδοξες κοινότητες της Μικρασίας από την έναρξη του τανζιμάτ και μετά και η τρίτη εξ αυτών με το πασαλίκι των Ιωαννίνων, από το 1820 και μετά. Δηλαδή, οι δύο πρώτες μελέτες διερευνούν τα θέματα της παιδείας του Ελληνισμού όπως αυτά διαμορφώθηκαν μετά το ταν-

ζιμάτ, ενώ η τρίτη ασχολείται με μια πόλη που λόγω των ειδικών προνομίων που είχε από το 1430 γνώρισε πράγματι από πολύ νωρίς μια μεγάλη ανάπτυξη στα γράμματα, όπως και στο εμπόριο[240]. Τι κάνει λοιπόν εδώ ο καθηγητής Λιάκος: Με έναν αναχρονισμό 400 ετών προσπαθεί να μας πείσει ότι όσα αγαθά απολάμ-

βαναν οι χριστιανοί μετά το τανζιμάτ, και ιδίως μετά το Χάττι Χουμαγιούν, τα απολάμβαναν και καθ' όλη την διάρκεια της τουρκοκρατίας, έτσι ώστε να μην χρειαστεί ποτέ να καταφύγουν στο κρυφό σχολειό!

Ας το μάθουν λοιπόν μια και καλή οι αναθεωρητές ιστορικοί: Το Χάττι Χουμαγιούν παραχώρησε στον Ελληνισμό δικαιώματα και προνόμια, που ποτέ πριν δεν είχαν τολμήσει ούτε να ονειρευ-

τούν οι ταλαίπωροι ραγιαδες του σουλτάνου. Γι' αυτό άλλωστε η ίδρυση του φιλολογικού συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως έχει ημερομηνία 1861...

Καλόν είναι λοιπόν ν' αφήσουν λίγο οι ιστορικοί της αποδόμησης τις πονηριές και τις ιστορικές συγχύσεις, που τελικά μόνον τους ίδιους εκθέτουν και προσβάλλουν.

Και επειδή ακριβώς το Χάττι Χουμαγιούν παραχώρησε τέτοια πρωτόφαντα και αδιανόητα μέχρι τότε δικαιώματα στους μη χριστιανικούς πληθυσμούς της αυτοκρατορίας, προκάλεσε την θυελλώδη οργή των μουσουλμάνων κατοίκων της αυτοκρατορίας. Γι' αυτό και κάποιοι τοπικοί διοικητές, αυτοί δηλαδή που έκαναν πάντοτε την ζημιά, αρνήθηκαν ωμά και απροκάλυπτα να το εφαρμόσουν[241].

Φυσικά, ένα τέτοιο διάταγμα δεν θα ήταν δυνατόν να εκδοθεί αυθόρμητα από την σουλτανική εξουσία, αλλά μόνον μετά από την πολύ ισχυρή πίεση των μεγάλων δυνάμεων, οι οποίες μάάλιστα παρακολουθούσαν και τον βαθμό της εφαρμογής του. Γι' αυτό και ο υπουργός εξωτερικών της Οθωμανικής αυτοκρατορίας υποχρεώθηκε, το 1867, να υποβάλει ειδικό υπόμνημα προς τις μεγάλες δυνάμεις σχετικά με την πιστή και συνεπή εφαρμογή του Χάττι Χουμαγιούν. Στο υπόμνημα εκείνο γίνονταν ιδιαίτερη αναφορά

στην ελεύθερη και απρόσκοπτη λειτουργία των σχολείων των χριστιανών πολιτών, πια, της αυτοκρατορίας[242].

Αλλά ενώ όλα τα μέρη του τουρκοκρατούμενου Ελληνισμού είχαν μπει, από το 1856 και μετά, σε μια τροχιά σταθερής ανάπτυξης και προκοπής, η κατάσταση στην Κρήτη παρέμενε ακριβώς όπως ήταν και σ' όλο το προηγούμενο διάστημα της μακραίωνης τουρκικής σκλαβιάς. Και αυτό διότι **οι τοπικοί διοικητές και αξιωματούχοι του νησιού αρνούνταν ωμά και ανενδοίαστα να εφαρμόσουν το Χάττι Χουμαγιούν και να χαλαρώσουν έστω για λίγο τον αβάσταχτο ζυγό της δουλείας.** Αυτό οδήγησε το 1858 στην επαναστατική ενέργεια που έμεινε γνωστή ως «Κίνημα του Μαυρογένη», από το όνομα του Χανιώτη οπλαρχηγού Εμμανουήλ Μαυρογένη. Κίνημα που είχε ως αποτέλεσμα να εκδοθεί, λίγους μήνες μετά, σουλτανικό φιρμάνι με το οποίο παραχωρούνταν στους χριστιανούς της Κρήτης προνόμια θρησκευτικά, διοικητικά, φορολογικά και δικαστικά, καθώς επίσης και το δικαίωμα της οπλοφορίας. Όμως, όπως πριν το Χάττι Χουμαγιούν, έτσι και αυτό το φιρμάνι, εξακολουθούσαν οι τοπικοί διοικητές να το παραβιάζουν ανοιχτά και αδίστακτα, πράγμα που οδήγησε στο ξέσπασμα της μεγάλης επανάστασης του 1866, με αποκορύφωμα το άφθαστο μνημείο του ελληνικού ηρωισμού, το ανυπέροβλο Αρκάδι.

(συνεχίζεται)

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

- [227]. Π. Στάθη, Χρυσάνθος Νοταράς, *Πατριάρχης Ιεροσολύμων, Πρόδρομος του Νεοελληνικού Διαφωτισμού*, Ανάλεκτα της καθ' ημάς Ανατολής 6, Αθήνα 1999, σσ. 39-40.
- [228]. Κ.Μ. Κούμα, *όπ. παρ. σ. 540.*
- [229]. Ι. Ρίζος-Νερούλος, *Ιστορία των Γραμμάτων παρά τοις Νεωτέροις Έλλησι*, Αθήνησι 1870, σ. 67. Πρωτότυπη έκδοση: J. Rizo-Néroulos, *Cours de Littérature Grecque Moderne, seconde édition revue et augmentée*, Genève-Paris 1828, σ. 57 (στην Α' έκδοση, Genève-Paris 1827, σσ. 47-48).
- [230]. Αωνύμου του Έλληνο, *Ελληνική Νομαρχία*, εν Ιταλία 1806, βιβλίο ε', Η Ανάσταση του Γένους, γ' (στην έκδοση Γ. Βαλέτα σσ. 207-208).
- [231]. Το παράθεμα αυτό στο Χ. Γ. Πατρινέλης, «Η Εκπαίδευση κατά την Τουρκοκρατία», Ελλάς, Η Ιστορία και ο Πολιτισμός του Ελληνικού Έθνους από τις Απαρχές μέχρι Σήμερα, τ. Β', Οι Μετά την Αλωση Χρόνοι και το Σύγχρονο Ελληνικό Κράτος, Αμαρούσιον Αττικής 1998, σ. 43. Και στην νεότερη επανέκδοση του έργου αυτού, Ελλάδα, το Παρελθόν

και το Παρόν του Ελληνισμού, τ. Β', Αρχαιότητα – Βυζάντιο – Νεότεροι Χρόνοι – Σύγχρονη Ιστορία, Αθήνα 2007, σ. 409.

[232]. Το παραπάνω κείμενο του παρόντος διατάγματος στον τόμο Δ. Νικολαΐδου, *Οθωμανικοί Κώδικες, ήτοι Συλλογή των εν Ενεργεία Νόμων, Κανονισμών, Διαταγμάτων και Οδηγιών της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας*, εν Κωνσταντινουπόλει 1869, σ. 33. Το ίδιο στον τόμο της Σ. Ζιώγου-Καραστεργίου(εκδ.), *Το Οικουμενικό Πατριαρχείο, η Οθωμανική Διοίκηση και η Εκπαίδευση του Γένους, Κείμενα-Πηγές: 1830-1914*, ΙΑΝΕ 4, Θεσσαλονίκη 1993, σ. 73. Το ίδιο και στον τόμο Μ-Λ. Μουργκέσκου (επιμ.), Χ. Κουλούρη (διεύθ.), *Εθνη και Κράτη στη Νοτιοανατολική Ευρώπη*, Βιβλίο Εργασίας 2, Θεσσαλονίκη 2006, σ. 39. Δεν μπορώ να καταλάβω γιατί στο ως άνω έργο η καθηγήτρια Κουλούρη και οι συνεργάτες της προτίμησαν να μεταφράσουν το σχετικό κείμενο του Χάττι Χουμαγιούν από την αγγλική μετάφραση, και όχι να παραθέσουν απευθείας την επίσημη ελληνική μετάφραση της εποχής εκείνης. Έχουν άραγε μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στην αξιοσύνη του αγγλόφωνου μελετητή από τις ικανότητες των Ελλήνων δραγουμάνων της Πύλης; Η μήπως είναι πιο in να μεταφράζουμε από τα αγγλικά, παρά να παραθέτουμε την επίσημη ελληνική μετάφραση;

[233]. Κ. Φωτιάδης, *Η Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου*, Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία, Αθήνα 2004, σ. 35.

[234]. Δ. Λαζαρίδης, «Η Ελληνική Παιδεία στον Πόντο», στο έργο, *Πόντος, Ιστορία και Πολιτισμός*, τ. 2, Θεσσαλονίκη 2007, σσ. 1125-1126.

[235]. Κ. Φωτιάδης, *όπ. παρ. σ. 36.*

[236]. Ο σχετικός πίνακας στο Α.Υ. Παυλίδης, *Το φροντιστήριο Τραπεζούντας (1900-1914) και η Ιδεολογική Κυριαρχία των Ελλήνων στον Πόντο*, Αρχαίον Πόντου, παράρτ. 24, Αθήνα 2004, σ. 123.

[237]. Σ. Πελαγίδης, «Κρυπτοχριστιανοί ή Κρυπτομουσουλμάνοι; Προβλήματα από Προξενικές Εκθέσεις για τις Πρώτες Κινητοποιήσεις των Κρυπτοχριστιανών του Πόντου (1857)», στον τόμο «Η καθ' ημάς Ανατολή», Αφιερωματικός Τόμος στον Κωνσταντίνο Δεληκωνσταντή, Φλώρινα 2005, σσ. 129-140. Κ. Φωτιάδης, *όπ. παρ. σ. 33.*

[238]. Α. Λιάκος, «Είναι Μύθος το «Κρυφό Σχολείο»;», εφ. Το ΒΗΜΑ, 8-3-1998.

[239]. Φ. Κακριδής, «Μύθος ή Θρύλος το Κρυφό Σχολείο;», εφ. Το ΒΗΜΑ, 22-2-1998.

[240]. Κ. Χατζόπουλος, *Ελληνικά Σχολεία στην Περίοδο της Οθωμανικής Κυριαρχίας (1453-1821)*, Θεσσαλονίκη 1991, σσ. 88-90.

[241]. Κ. Φωτιάδης, *Η Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου*, Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία, Αθήνα 2004, σσ. 65-66, όπου συγκεκριμένα παραδείγματα από την περιοχή του Πόντου.

[242]. Υπόμνημα της Α.Υ. του επί των Εξωτερικών Υπουργού της Υψηλής Πύλης προς τους εν Κωνσταντινουπόλει Αντιπροσώπους των Μεγάλων Δυνάμεων περί της Εφαρμογής του Χάττι-ι Χουμαγιούν, Μάιος 1867, στον τόμο Δ. Νικολαΐδου, *όπ. παρ. σ. 46.* Το ίδιο και στον τόμο Σ. Ζιώγου-Καραστεργίου(εκδ.), *όπ. παρ. σσ. 83-84.*

Ἐκδημία Ἀρχιερέως

Τὸ Σάββατον 13/26 Μαΐου 2012 ἐτελεύτησεν εἰς Ἀδελαιῖδα Αὐστραλίας ὁ Μακαριστὸς Μητροπολίτης τῆς Ἐκκλησίας τῶν Γ.Ο.Χ. πρ. Αὐστραλίας καὶ πάσης Ὀκεανίας κυρὸς Σπυριδῶν, εἰς ἡλικίαν 85 ἐτῶν. Λόγῳ μὴ ἐγκαίρου ἐνημερώσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῶν ἰδιαζουσῶν περιστάσεων, καὶ ἐφόσον ὁ ἐνταφιασμὸς τῆς σοροῦ τοῦ ἐκλιπόντος ἐγένετο ἐν Ἀδελαιῖδι μερίμνη τῶν οἰκίαν του, ἡ ἐξόδιος αὐτοῦ ἀκολουθία ἐψάλη τῇ ἐντολῇ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Καλλινίκου τὴν Τετάρτην 17/30 Μαΐου 2012, εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Ὁσίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου εἰς Αἰθίικια Κορινθίας.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πρ. Φλωρίνης κυροῦ Χρυσοστόμου ἔζησε τὴν ἀγωνίαν τῆς ὀρφανείας τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τὰς προσπαθείας διὰ τὴν ἐκλογὴν ἐπισκόπου. Ἐμεινε δὲ παροιμιώδης ἡ ἔκφρασις του ὅταν ὑπεδέχθη ὁμοῦ μετ' ἄλλων κληρικῶν εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Κάνιγγος τὸν ἄρτι ἀφιχθέντα ἐξ Ἀμερικῆς Μακαριστὸν Πρωθιεράρχην Ἀκάκιον λέγων· «**Σὺ εἶ ὁ ἀναμενόμενος ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν;**»

Τοιουτοτρόπως ἐξέφρασε τὴν ἀγωνίαν ὅλων διὰ τὸ ἂν ἐπέτυχεν ὁ αἰοίδιμος τοῦ ποθουμένου ἦτο τῆς ἐπισκοπικῆς χειροτονίας.

Τὸν Μαΐον τοῦ 1962 ἐχειροτονήθη ἱερεὺς ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Ἀκακίου. Πρὸς τὰ τέλη τῆς δεκαετίας τοῦ '60 ἀνεχώρησεν δι' Ἀμερικὴν, ὅπου ἐχειροτονήθη Ἐπίσκοπος ὑπὸ Οὐκρανῶν Ἐπισκόπων καὶ ἐν συνεχείᾳ μετέβη εἰς Αὐστραλίαν. Ἐκεῖ ἐδέχθη νὰ ἡγηθῇ τῆς λεγομένης Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας (τουτέστιν τῶν ἀνεξαρτήτων ἑλληνικῶν κοινοτήτων τῆς Αὐστραλίας τῶν μὴ δεχομένων τὴν ἐξουσίαν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς) μέ σκοπὸν νὰ προσελκύσῃ αὐτὴν εἰς τὰς πατρῶας παραδόσεις. Τούτου μὴ δυναμένου νὰ πραγματοποιηθῇ, παρητήθη τῆς ἡγεσίας καὶ ἔκτοτε παρέμενε ἰδιωτεύων εἰς Ἀδελαιῖδα καὶ λειτουργῶν εἰς παρεκκλήσιον κατὰ τὸ παλαιὸν ἐορτολόγιον.

Τό θέρους του 2006 ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Γ.Ο.Χ. καὶ ὑπέβαλεν αἴτησιν εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, ἡ ὁποία διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 8.Θ'.ΒΣ' τῆς 5/18-9-2006 ἀποφάσεώς της, ἴδρυσεν εἰς τὴν θέσιν τῆς ἕως τότε Ἐξαρχίας Αὐστραλίαςδὸμῶνυμον Μητρόπολιν καὶ ἐξελέξατο τὸν διὰ χειροθεσίας ἀποδεχθέντα Μακαριστὸν Σπυριδῶνα Ἐρμογένους ὡς πρῶτον Μητροπολίτην τῶν Γ.Ο.Χ. Αὐστραλίας καὶ πάσης Ὀκεανίας.

Ὁ πρῶν Αὐστραλίας Σπυριδῶν

Ὁ ἐκδημήσας Μητροπολίτης τῶν Γνησίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν πρῶν Αὐστραλίας καὶ πάσης Ὀκεανίας κυρὸς Σπυριδῶν (κατὰ κόσμον Παντελεήμων Ἐρμογένους τοῦ Ἐρμογένους καὶ τῆς Κυριακῆς) ἐγεννήθη εἰς τὸ χωρίον Ἀριδίππου τῆς ἐπαρχίας Λάρνακος τῆς μεγαλονήσου Κύπρου τὸ 1927. Ἐξεκίνησε τὰ βήματά του ὡς ρασοφόρος Μοναχὸς εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Σταυροβουνίου Κύπρου, ἐκ τῆς ὁποίας ἀνεχώρησεν (ὁμοῦ μετ' ἄλλων ἐννέα Μοναχῶν ἀκολουθούτων τὸ πάτριον ἐορτολόγιον) διὰ τὴν Ἱερὰν Μονὴν Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος εἰς Κουβαρᾶν Ἀττικῆς, ὅπου καὶ ἐκάθη Μεγαλόσχημος. Ἐχρημάτισε βοηθὸς τοῦ Πρωτοσυγκέλλου τῶν «Ματθαϊκῶν» Εὐγενίου Τόμπρου, καὶ ὅταν μίαν ἡμέραν ἤκουσε τοῦτον νὰ ἐπικοινωνῇ τηλεφωνικῶς μετὰ τῆς νεοημερολογιτικῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, τὸν ἤλεγξεν.

Ὅθεν, ὁμοῦ μετὰ πολλῶν ἄλλων Μοναχῶν τῆς ἰδίας Μονῆς, ἐγκατέλειψαν τὴν παράταξιν τῶν «Ματθαϊκῶν» καὶ ἠνώθησαν μετὰ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Γ.Ο.Χ. ὑπὸ τὴν Ποιμαντορίαν τοῦ πρ. Φλωρίνης Χρυσοστόμου. Τῇ ἐντολῇ τοῦ τελευταίου, ἐχειροτονήθη διάκονος, ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Ἐπισκόπου Κυκλάδων Γερμανοῦ, τὴν 20ῆν Μαρτίου τοῦ 1950.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΕΡΑΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Το Σάββατον 17/30 Ιουνίου 2012, εις τὸν Καθεδρικόν Ι. Ναόν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Πειραιῶς ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Γ.Ο.Χ. Πειραιῶς καὶ Σαλαμῖνος κ. Γερόντιος Β΄, προέβη εἰς τὴν εἰς Διάκονον χειροτονίαν τοῦ εὐσεβοῦς νέου κ. Ἰωάννου Κάτσαρη. Ὁ νέος Ιεροδιάκονος εἶναι 33 ἐτῶν, ἔγγαμος καὶ ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἀνατραφεὶς

➔ Ἡ ἐνθρόνισις τοῦ ἔλαβε χώραν τὴν Κυριακὴν 16/29 Ὀκτωβρίου, εἰς τὸν Ἱερόν Καθεδρικόν Ναόν Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου Μελβούρνης.

Πλὴν ὁμως, λόγοι ὑγείας καὶ προκεχωρημένης ἡλικίας ὤθησαν τὸν αἰδίδιμον Μητροπολίτην εἰς παραίτησιν ἀπὸ τοῦ θρόνου τὸν Αὐγουστον τοῦ 2007 καὶ ἀπεσύρθη εἰς τὰ ἴδια ὡς σχολάζων Μητροπολίτης. Ἐτελεύτησεν εἰς τὴν πόλιν τῆς Ἀδελαΐδος τὸ Σάββατον 13/26 Μαΐου 2012 εἰς ἡλικίαν 85 ἐτῶν.

εἰς τὴν τοπικὴν Ἐκκλησίαν τῶν Γ.Ο.Χ. Πειραιῶς.

ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΗΤΑ ΤΟΥ ΘΗΒΑΙΟΥ

Τὸ ἑσπέρας τῆς 22-6/5-7-2012, παραμονὴ τῆς μνήμης τοῦ ἐν Ἁγίοις πατρός ἡμῶν Νικήτα τοῦ Θηβαίου, κατὰ τὴν ὁποίαν πανηγυρίζει ἡ ὁμώνυμος Ἱερὰ Ναός πλησίον τῆς πόλεως τῶν Θηβῶν ἐτελέσθη ὁ ἑορτιος ἑσπερινὸς εἰς τὸν ὁποῖον προεξῆρχε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας κ. Χρυσόστομος.

ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΔΑΦΝΗΣ

Κατὰ τὸν ἑσπερινόν τῆς πανηγύρεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου Δάφνης προέστη ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Καλλίνικος συμπαραστατούμενος ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας κ. Χρυσόστομον καὶ τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Μαραθῶνος κ. Φώτιον.

Η φωτογραφία είναι από την λιτάνευσιν τῆς Ἱερᾶς εἰκόνος .

Τὴν ἐπομένην ἐτελέσθη Ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Καλλινίκου.

ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΙΣ ΑΠ. ΠΑΥΛΟΥ

Τὸ Ἑσπέρας τῆς 29ης Ἰουνίου /12ης Ἰουλίου 2012, εἰς τὸν κατανυκτικὸν -ἐν εἴδει κατακόμβης- Ἱερὸν Ναὸν Ἁγίας Παρασκευῆς Μοναστηρακίου, κάτωθεν τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν, ἔλαβε χώραν ἡ Συνοδικὴ ἐόρτιος ἐκδήλωσις πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν καὶ Φωτιστοῦ τῶν Ἀθηναίων Παύλου. Εἰς τὸν Ἑσπερινὸν ἐχοροστάτησεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Καλλίνικος, περιστοιχιζόμενος ἀπὸ τὰ Συνοδικὰ μέλη.

Τοὺς ὕμνους τῆς ἐορτῆς ἀπέδωσεν ἐπαξίως ὁ χορὸς ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Πρωτοψάλτου τοῦ Ἱεροῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν Ἁγίου Ἀθανασίου Ν. Φιλαδελφείας, κ. Νεκταρίου Κατσίρη.

Ἡ ἐόρτιος ὁμιλία ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Αἰδεσιμωτάτου Πρεσβυτέρου π. Στυλιανοῦ Τομαῆ, Ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου Δάφνης.

ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ Ι.Μ. ΑΓ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ

Τὴν Παρασκευὴν 14/27 Ἰουλίου 2012, εἰς τὴν πανηγύριν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Γορτυνίας, προεξῆρχεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Καλλίνικος. Συνελειτούργησαν καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας κ. Χρυσόστομος, Χριστιανουπόλεως κ. Γρηγόριος καὶ Μαραθῶνος κ. Φώτιος.

ΠΑΝΗΓΥΡΕΙΣ ΙΕΡΩΝ ΠΑΡΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Τὴν 20ὴν Ἰουλίου 2012 ἡμέρα μνήμης τῆς εἰς οὐρανὸς πυρφόρου ἀναβάσεως τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ καὶ τὴν 26ὴν τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἡμέρα καθ' ἣν τελεῖται ἡ μνήμη τῆς Οσιοπαρθενομάρτυρος Ἁγ. Παρασκευῆς, ἐπανηγύρισαν τὰ ἐξοχικὰ καὶ κατασκευτικὰ παρεκκλήσια εἰς τὴν περιοχὴ τῶν Θηβῶν. Στὶς ἐόρτιες ἱερὲς ἀκολουθίες προεξῆρχε ὁ οἰκείος Ποιμενάρχης Σεβ. Ἀττικῆς καὶ

Βοιωτίας κ. Χρυσόστομος συμπαραστατούμενος ὑπὸ τοῦ Σεβ. Πόρτλαντ κ. Μαυσιέως περιστοιχούμενοι ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ κλήρου τῆς Μητροπόλεως.

Ἀπὸ τὴν ἐορτὴ τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ

Ἀπὸ τὴν ἐορτὴ τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς

Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ - ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1928. Δημοσιογραφικὸν Ὅργανον τῆς Ἐκκλησίας τῶν Γ.Ο.Χ. Ἑλλάδος. Περίοδος Γ' ἔτος 62^ο Τεύχος 973 Μάιος - Αὐγουστος 2012. Ἰδρυτής: Ἀνδρέας Βαπορίδης († 1976). Ἐκδότης: Ἡ Α.Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ. Διευθυντής: † Ὁ Μαραθῶνος Φώτιος. Ὑπεύθυνος Συνδρομῶν - Ἐμβασμάτων Κατσαγώνης Κωνσταντῖνος, Κάνιγγος 32, Τ.Κ. 106 82, ΑΘΗΝΑΙ. Συνδρομαί: Ἐσωτερικοῦ ἐτησίᾳ 15 εὐρώ Ἐξωτερικοῦ 25 \$ Η.Π.Α. Τιμὴ φύλλου 1 εὐρώ. ISSN: 1107-6763. Ἰδιοκτησία - Κεντρικὴ Διάθεσις: «ΓΕΝΙΚΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ Γ.Ο.Χ. ΕΛΛΑΔΟΣ» Ὁδὸς Κάνιγγος, 32, Τ.Κ. 10682, ΑΘΗΝΑΙ Τηλ.: 2103828280 - Fax: 2103847365 www.ecclesiagoc.gr. e-mail: ecclesiagoc@gmail.com. Τὰ ἀνυπόγραφα ἄρθρα ἀποδίδονται εἰς τὴν διεύθυνσιν.